

EUROPAPARLAMENTET

2004

2009

Plenarhandling

SLUTLIG VERSION
A6-0197/2005

23.6.2005

BETÄNKANDE

om en informations- och kommunikationsstrategi för euron och Ekonomiska och monetära unionen
(2005/2078(INI))

Utskottet för ekonomi och valutafrågor

Föredragande: Jules Maaten

PR_INI

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	3
MOTIVERING	9
ÄRENDETS GÅNG	15

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om en informations- och kommunikationsstrategi för euron och Ekonomiska och monetära unionen (2005/2078(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om en informations- och kommunikationsstrategi för euron och Ekonomiska och monetära unionen (KOM(2004)0552),
 - med beaktande av kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén och Europeiska centralbanken – Första rapporten om de praktiska förberedelserna inför den framtida utvidgningen av euroområdet (KOM(2004)0748),
 - med beaktande av sin ståndpunkt av den 16 juni 2000¹ om vissa bestämmelser som har samband med införandet av euron,
 - med beaktande av sin resolution av den 6 juli 2000² om informations- och kommunikationsstrategin för Ekonomiska och monetära unionen (EMU) och euron fram till 2002,
 - med beaktande av sin resolution av den 4 juli 2001 om hur de ekonomiska aktörernas förberedelser inför övergången till euron kan underlättas³,
 - med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,
 - med beaktande av betänkandet från utskottet för ekonomi och valutafrågor (A6-0197/2005), och av följande skäl
- A. Sex år efter starten betraktas projektet att skapa EMU och införa euron överlag som en stor framgång.
- B. Detta förstärks av eurons starka ställning på internationella finansmarknader, den ständigt ökande faktureringen i euro vid handelstransaktioner och det växande antalet centralbanker som går över till att ha sina valutareserver i euro i stället för i dollar.
- C. På detta stadium är det inte möjligt att på allvar ifrågasätta fördelarna med en gemensam valuta och dess kompletterande instrument – en gemensam penningpolitik och förbättrad samordning av den ekonomiska politiken – med tanke på billigare finansiering på grund av historiskt sett låga räntesatser, ökad jämförbarhet mellan priser vilket på medellång sikt

¹ EGT C 67, 1.3.2001, s. 324.

² EGT C 121, 24.4.2001, s. 459.

³ EGT C 65 E, 14.3.2002, s. 162.

ger lägre priser, eliminering av växelkursrisker inom euroområdet, förenkling av handel och resor inom EU och tryck på medlemsstaterna att tillämpa en finanspolitik med inriktning på stabilitet.

- D. Icke desto mindre säger sig en viss del av den europeiska allmänheten ha en negativ uppfattning om euron, i synnerhet i de medlemsstater där den nationella valutan har bundits till en hög växelkurs gentemot euron. Eurobarometerundersökningar visar att denna tendens är på uppåtgående; stödet för valutan i euroområdet var 68 procent just före övergången, 75 procent just efter och 66 procent första halvåret 2004. De negativa resultaten i folkomröstningarna i Sverige och Danmark är också belegg för allmänhetens motstånd mot den gemensamma valutan i Europa, och opinionsundersökningar i de nya medlemsstaterna visar också på en något skeptisk inställning till att införa euron, något som framför allt beror på bristen på relevant information.
- E. Vid sidan av de kvantitativa uppgifterna från Eurobarometern skulle det vara värdefullt med kvalitativa uppgifter om medborgarnas djupare motiv för sin inställning till euron. Det är endast med hjälp av djupintervjuer som de verkliga orsakerna till att vissa grupper av människor tar avstånd till euron och är skeptiska till den ekonomiska och monetära unionen, kan utforskas och ligga till grund för riktade informationsstrategier. Urvalet av de (euroskeptiska) befolkningsgrupperna skulle beslutas av medlemsstaten i fråga och av dess kommunikationsansvariga på nationell nivå.
- F. Privata företags erfarenheter och kommunikationsvetenskapliga rön om så kallad ”after sales-marknadsföring” skulle kunna anföras som en bekräftelse på värdet av kommunikation även efter införandet av euron. Det är viktigt att inte bara att vinna folks förtroende före och fram till införandet av euron utan att också genom kommunikativa budskap och evenemang även efter införandet av euron bekräfta detta förtroende hos de redan övertygade om att de fattade ett riktigt beslut och har format rätt åsikt.
- G. Det behövs en samstämmig, ambitiös och långsiktig kommunikationsstrategi om euron och EMU för att stödja den gemensamma valutan, undvika tidigare misstag och förbereda de nya deltagarna för en friktionsfri övergång. Kommissionen och Europeiska centralbanken (ECB) bär, under Europaparlamentets demokratiska kontroll och tillsammans med medlemsstaternas finansmyndigheter, huvudansvaret för att göra denna strategi till en framgång.
- H. Något högre inflation i de nya medlemsstaterna än i euroområdet är oundviklig på medellång och lång sikt, oavsett om euron införs eller ej, på grund av de betydande och kvarstående skillnaderna i prisnivå och det komplexa fenomen som består i att komma ifatt.
- I. Inom ramen för den europeiska demokratiska processen måste all information och kommunikation om EU-frågor av effektivitetsskäl ingå i EU:s övergripande ramstrategi för informations- och kommunikationsfrågor och sålunda på ett samstämmigt sätt visa medborgarna hur EU åstadkommer förbättringar i deras vardagsliv.
- 1. Europaparlamentet välkomnar EMU:s fördelar såsom prisstabilitet, reducerade transaktionskostnader, större pristransparens inom euroområdet, minskad prisvolatilitet på internationella valutamarknader och skydd mot externa chocker, historiskt låga

räntenivåer, låga bolåneräntor och enklare resande. Europaparlamentet stöder euron som en mäktig symbol för den europeiska integrationen och som ett medel för att föra de europeiska medborgarna närmare de ideal unionen bygger på.

2. Europaparlamentet konstaterar eurons tydliga impopularitet bland vissa medborgare och anser att detta strider mot det faktum att euron mycket väl kan vara det framgångsrikaste europeiska projekt som någonsin lanserats. Parlamentet anser att den gemensamma valutan fortfarande är en prioritering inom ramen för EU:s kommunikationsstrategi och att det är nödvändigt att fortsätta att popularisera och i detalj förklara fördelarna med euron och EMU: prisstabilitet, låga bolåneräntor, enklare resande, skydd mot valutakursfluktuationer och externa chocker. Parlamentet anser vidare att särskild tonvikt skall läggas vid att regelbundet informera europeiska medborgare, konsumenter och små och medelstora företag, som inte har tillräcklig kapacitet att omedelbart anpassa sig till transaktioner i euro.
3. Europaparlamentet anser att kampanjen för euron och EMU skall rikta in sig på små städer och avlägsna regioner där möjligheterna att informera allmänheten fortfarande är begränsade. Parlamentet anser vidare att dubbel prisangivelse (i nationell valuta och i euro) bör bibehållas, förutsatt att varje medlemsstat så önskar, tills medborgarna - särskilt i dylika regioner - helt har vant sig vid systemet.
4. Europaparlamentet anser att viktiga beslutsfattare inte får ta europrojektet för fullbordat, eftersom projektets långsiktiga framgång kommer att bidra till gemenskapens framsteg i stort, och eurons popularitet är också viktig vad beträffar den framtida ratificeringen av fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.
5. Europaparlamentet stöder en stramare samordning av den ekonomiska politiken mellan medlemsstater och en återhållsam budgetpolitik inom ramen för en reformerad men kraftfull stabilitets- och tillväxtpakt. Parlamentet anser att den reviderade stabilitets- och tillväxtpakten, i den form den i princip antogs av Europeiska rådet i mars 2005, och relevanta gemenskapsbestämmelser om särskilda ämnen kommer, genom att de enhetligt genomförs i medlemsstaterna, att bidra till medlemsstaternas långsiktiga ekonomiska stabilitet och till deras anpassning till Lissabonstrategins mål.
6. Europaparlamentet välkomnar kommissionens senaste rapport om sin kommunikationsstrategi för euron men konstaterar att den, med tanke på den utbredda misstron, kanske är överdrivet optimistisk. Parlamentet uppmanar kommissionen att följa de viktigaste målen för sin kommunikation och att i detalj redogöra för vilka åtgärder som är nödvändiga för att uppnå dem. Parlamentet betonar värdet av att mera intensivt tillämpa modern marknadsföringsteknik när man skall lansera EMU hos allmänheten och sträva efter att sälja EMU, euron och dess fördelar som ett tilltalande ”paket”.
7. Europaparlamentet håller med kommissionen om att informationskampanjen måste anpassas till kulturen, språket och den rådande folkopinionen och det som berör medborgarna i olika länder och till huruvida landet redan befinner sig i euroområdet eller kommer att ansluta sig på kort eller medellång sikt, eller önskar stanna utanför.

8. Europaparlamentet fortsätter att stödja Princeprogrammet och begär en ökning av de medel som finns tillgängliga för det. Parlamentet anser att den interinstitutionella dialogen om euron kan förbättras med hjälp av Interinstitutionella gruppen för information. Parlamentet varnar för att principen om samfinansiering som ligger till grund för Princeprogrammet kan leda till betydande problem och förseningar i samband med införandet av euron i de nya medlemsstaterna, som saknar de nödvändiga budgetmedlen.
9. Europaparlamentet betonar behovet att beakta de frågor som bekymrar medborgarna i de tre länder i EU-15 som inte gått över till euron – Förenade kungariket, Sverige och Danmark – och uppmanar kommissionen att hjälpa regeringarna i de medlemsstaterna i deras strävan att vinna över en skeptisk allmänhet, om dessa regeringar så önskar.
10. Europaparlamentet anser att EU:s utvidgning nyligen kommer att medföra viktiga utmaningar för EMU och den gemensamma valutan. Parlamentet anser att kommissionen måste koncentrera sina ansträngningar på att hjälpa de nya medlemsstaterna att förbereda sina medborgare på införandet av euron genom att genomföra en intensiv informationskampanj, att övervaka genomförandet där en sådan kampanj redan inletts och producera regelbundna rapporter om genomförandet av de nationella handlingsplanerna för införandet av euron.
11. Europaparlamentet konstaterar att den obligatoriska dubbla prismärkningen från och med åtminstone tre månader före införandet av euron och upp till tolv månader efter införandet å ena sidan minskar befolkningens farhågor för de eurorelaterade prishöjningar och å andra sidan innebär ett visst tryck på handelsföretagen och tjänsteleverantörerna att inte utnyttja övergången till euron som en förevändning för prisökningar. Obligatorisk dubbel prismärkning på nationell basis eller frivillig genom handelskammarens uppförandekoder eller genom överenskommelser mellan näringslivet och arbetsmarknadens parter har visat sig vara bra för de första tolv länderna i euroområdet.
12. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att beakta den rädsla för prisökningar som allmänheten givit uttryck för i de nya medlemsstaterna. Erfarenheterna med det missbruk och de fall av överdriven avrundning uppåt som konstaterats i de nuvarande euroländerna bör utnyttjas i de länder som i framtiden kommer att ansluta sig till euroområdet så att sådant beteende kan förebyggas. Skillnaden mellan årlig inflation och prisökningar på grund av införandet av euron bör förklaras för medborgarna i alla medlemsstater.
13. Europaparlamentet konstaterar att fler finansiella transaktioner sker med hjälp av kontanter än med hjälp av elektroniska betalningsmedel i de nya medlemsstaterna jämfört med i de gamla. Parlamentet uppmanar kommissionen, medlemsstaterna och de nationella centralbankerna att ta hänsyn till detta när man förbereder övergången i de nya medlemsstaterna. Europaparlamentet uppmanar dem att utnyttja övergången till att öka antalet elektroniska betalningar och kortbetalningar. Parlamentet anser att en kort period då de nationella valutorna och euron är i omlopp samtidigt är det bästa alternativet för en framgångsrik övergång i de nya medlemsstaterna.

14. Europaparlamentet anser att bästa metoder och de kunskaper som förvärvades i samband med den föregående övergången kommer att komma till nytta vid de nya medlemsstaternas övergång och vid den stundande utvidgningen och förberedelserna av de nya kandidatländerna.
15. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att fästa större uppmärksamhet vid förfaranden för samråd med arbetsmarknadens parter för att allmänhetens och huvudsakligen sociala och ekonomiska organisationers behov skall kunna beaktas.
16. Europaparlamentet begär ytterligare anslag för inrättandet av nationella forum om euron i varje medlemsstat, under överinsyn av finansministern och i nära samarbete med de nationella centralbankerna, ett system som har visat sig användbart vid andra tillfällen. Parlamentet anser att EU bör stödja ett ”vänlandssystem” där de gamla medlemsstaterna kan hjälpa till med att sprida god praxis och förmedla expertkunskaper, på finansministeriernivå och i centralbankerna.
17. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att erkänna vikten av att Europaparlamentet, de nationella parlamenten och regionala och lokala myndigheter spelar en aktiv roll i samband med planeringen och genomförandet av kommunikationsstrategin i anslutning till euron och EMU. Parlamentet anser att dessa institutioners insatser kommer att skapa en mer demokratisk dialog om kommunikationsstrategin, vilken bättre kan införliva sådana frågor som är angelägna för den stora allmänheten.
18. Europaparlamentet uppmanar ECB att varje år, antingen i sin årsrapport eller i en särskild rapport, genomföra en kvantitativ analys – som skall debatteras i Europaparlamentet – om de fördelar som euron har medfört för vanliga medborgare, med konkreta exempel på hur användningen av euron har påverkat människors dagliga liv positivt.
19. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att genomföra särskilda opinionsundersökningar med små och medelstora företag i hela gemenskapen för att bedöma hur pass accepterad valutan är inom sektorn. För en sådan undersökning med små och medelstora företag i hela gemenskapen bör dock alla möjligheter utnyttjas för att få små och medelstora företag att bidra till kostnaderna eftersom en sådan uppgiftsinsamling - eventuellt i form av kompletterande omnibusfrågor - också skulle leda till upplysningar som företagen skulle dra nytta av i sina egna affärer. Europaparlamentet betonar att det är viktigt att automatoperatörer blir delaktiga i kommunikations- och övergångsstrategier, eftersom de spelar en viktig roll för acceptansen av de nya mynten och sedlarna i medborgarnas liv.
20. Europaparlamentet uppmanar banksektorn att ha uttagsautomater som kan förse kunderna med fler sedlar i mindre valörer, eftersom de flesta kontantbetalningar i genomsnitt inte uppgår till mer än mellan 15 och 20 euro. Detta skulle minska den mängd kontanter butiksinnehavare har i sina kassaapparater och därigenom minska risken för rån. Detta skulle dessutom minska risken för kunderna att få förfälskningar i växel.
21. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att offentliggöra en analys, som skall debatteras i Europaparlamentet, om överskottet av 500-eurosedlar i omlopp. Utgivningen av dessa sedlar har under 2005 fördubblats till 190 miljarder sedlar på grund av den ökade

efterfrågan från ekonomiska aktörer inom euroområdet. Parlamentet förstår fördelarna med 500-eurosedlar som förmögenhetsplacering, men varnar för de risker som kan vara förknippade med en sedel med ett så högt värde när det gäller penningtvätt och brottslighet.

22. Europaparlamentet konstaterar att andelen elektroniska transaktioner i handeln ökar och frågar sig därför om det är relevant att behålla 500-eurosedlarna, vilka ursprungligen motiverades med hänsyn till konsumenternas vanor i vissa medlemsstater.
23. Europaparlamentet uppmanar enträget ECB att offentliggöra hur de olika centralbankernas efterfrågan på 500-sedlar fördelar sig.
24. Europaparlamentet beklagar att kostnaderna för gränsöverskridande detaljistbetalningar i euro fortfarande är så höga även om Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2560/2001 av den 19 december 2001 om gränsöverskridande betalningar i euro¹ inneburit faktiska minskningar av avgifterna för standardiserade gränsöverskridande överföringar i euro, och stöder tanken på ett gemensamt europeiskt betalningsområde. Parlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram heltäckande lagstiftning på detta område och gripa detta tillfälle att harmonisera elektroniska betalningssystem i EU för att sänka kostnaderna, som vanligtvis bärs av konsumenter och små och medelstora företag. Parlamentet betonar att systemets effektivitet hänger på konsumenternas förtroende, vilket beror på hur deras rättigheter erkänns.
25. Europaparlamentet välkomnar ECB:s arbete med en andra generation sedlar. Parlamentet anser att euron på grund av sin spridning är särskilt sårbar för förfalskning och uppmanar ECB att vara mycket vaksamt och ta hänsyn till de aktuella erfarenheterna när den nya generationen sedlar utformas. Parlamentet anser att det är mycket viktigt att Europol och medlemsstaternas polisstyrkor prioriterar denna fråga.
26. Europaparlamentet anser att den interinstitutionella dialogen om euron kan förbättras genom Interinstitutionella gruppen för information. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att fortsätta att skicka de kvartalsvisa skriftliga uppdateringarna av Princeprogrammet till parlamentet.
27. Europaparlamentet önskar, som det också uttryckt i sin resolution av den 12 maj 2005 om genomförandet av Europeiska unionens informations- och kommunikationsstrategi², fördjupa det interinstitutionella samarbetet på detta område genom att varje år anordna en omfattande debatt på grundval av en rapport från kommissionen, med deltagande från rådet samt de utskott som har ett allmänt eller specifikt ansvar i frågan.
28. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.

¹ EGT L 344, 28.12.2001, s. 13.

² Antagna texter från detta datum, P6_TA(2005)0183.

MOTIVERING

I. Inledning

Europeiska kommissionens offentliggörande år 2004 av sitt ”Meddelande om en informations- och kommunikationsstrategi för euron och Ekonomiska och monetära unionen” har föranlett Europaparlamentet att inleda en omfattande debatt med alla berörda intressenter om en fråga av avgörande betydelse för det europeiska projektet: hur man skall informera de europeiska medborgarna och företagen om fördelarna med vår gemensamma valuta, euron, och dess kompletterande makroekonomiska ram, eller EMU (Ekonomiska och monetära unionen).

Europaparlamentet har varit nära involverat i varje steg av EMU, från beslutet att lansera valutan i Maastricht 1992 till den 1 januari 1999, då växelkurserna för de deltagande medlemsstaternas valutor oåterkalleligen låstes mot euron och Europeiska centralbanken skapades, och slutligen till det efterföljande fysiska införandet 2002.

Nu, nästan sju år efter lanseringen av euron och mot bakgrund av Europeiska kommissionens meddelande, anser föredraganden att det är hög tid att utvärdera framgångar och misslyckanden för EMU, föreslå lösningar och peka ut vägen framåt.

II. Eurons framgångar

EMU och euron är de framgångsrikaste alleuropeiska projekten någonsin. I ett historiskt perspektiv är det svårt att finna exempel på att ett område med gemensam valuta byggts upp på så kort tid. Med detta betänkande vill föredraganden upprepa parlamentets helhjärtade stöd för euron som en stark drivkraft för den europeiska integrationen såväl som ett sätt att nå målen för vår gemenskap. Euron är inte enbart en symbol för en gemensam identitet och gemensamma värden, utan den fungerar dessutom som stimulans till större sammanhållning genom att visa att medborgarna kan förvänta sig omfattande och långvariga fördelar om medlemsstater agerar tillsammans på ett beslutsamt sätt.

Eurons framgångar kan mätas på många sätt:

1. Först och främst har den gemensamma penningpolitiken och den förstärka samordning av ekonomisk politik som är grundvalen för euron lett till billigare finansiering för alla. Räntesatserna ligger på historiskt sett mycket låga nivåer, vilket är gynnsamt för investeringar och konsumtion och resulterar i verkliga fördelar för konsumenterna, till exempel i form av låga bolåneräntor och billiga lån.
2. För det andra har ökad jämförbarhet mellan priser inom euroområdet, tillsammans med ECB:s fasta förvaltning av penningpolitiken, resulterat i en stabil omgivning med låg inflation (endast 2,3 procent under 2001 och 2002), vilket främjar privat konsumtion.
3. För det tredje har euron resulterat i bättre motståndskraft mot finanskriser för ekonomierna i euroområdet. Utan den gemensamma valutan skulle händelser under de senaste åren, som terroristattackerna den 11 september 2001 i New York och den 11 mars 2004 i Madrid eller

bokföringsskandalerna 2002, ha utlöst stor oro i Europa som helhet och särskilt i många ekonomier inom euroområdet och fått nationella valutor att kollapsa.

4. För det fjärde har elimineringen av växelkursrisker inom euroområdet gjort det enklare att resa inom euroområdet utan krångel och kostnader för att växla valutor. Det har även blivit enklare att resa utanför euroområdet eftersom euron har blivit en allmänt accepterad internationell valuta.
5. För det femte kan europeiska konsumenter dra fördel av den relativt sett starka euron eftersom råvaror och olja bjuds ut på världsmarknaden i US-dollar. Den positiva växelkursen leder till relativt låga bränslepriser och lägre livsmedelspriser för de europeiska konsumenterna.
6. En annan positiv effekt av euron är att den har lett till en ökning av handeln inom EU. Flera studier visar att EMU har haft en positiv inverkan på handeln inom euroområdet. I genomsnitt handlar det om mer än 10 procent för alla länderna i euroområdet och upp till 17 procent för vissa länder som Nederländerna, Spanien, Belgien och Österrike sedan euron infördes. Dessutom har den gemensamma valutan även bidragit till ökad handel med omvärlden. Sedan 1999 har faktureringen i euro vid handelstransaktioner ökat avsevärt.
7. Dessutom har euron erövrat en stark ställning på internationella finansmarknader och håller på att skaffa sig en viktig roll som en internationell reservvaluta (från 13,5 procent av världens valutareserver 1999 till 19,7 procent 2003). Euron håller således på att bli ett betalningsmedel som föredras vid internationella investeringar och lån (internationella värdepapper i euro konkurrerar nu med värdepapper i US-dollar). Detta bör dessutom stärka Europas roll i internationella fora och organisationer.
8. Valutaintegration stimulerar även kapitalmarknadernas integration inom EU och har satt i gång strukturella förändringar inom bank- och finanssektorerna. Gränsöverskridande affärer har ökat och konsolideringen tilltar. Till slut bör större valfrihet och lägre priser hitta fram till den genomsnittlige konsumenten av finansiella tjänster.
9. Sist men inte minst har EMU skapat ett välkommet tryck på medlemsstaterna att tillämpa en skattepolitik med inriktning på stabilitet. Enligt teorin förutsätter en valutaunion en samordnad eller harmoniserad skattepolitik för att minimera risken för att vissa medlemsstater åker snålskjuts. Den nödvändiga disciplinerande tvångströja som beslutsfattarna införde 1999 var den så kallade stabilitets- och tillväxtpakten. Trots den kritik som kan riktas mot den är det tydligt att pakten fortfarande bevisar sitt värde genom att förbättra den finanspolitiska disciplinen. Föredraganden anser att den revision av pakten som Europeiska rådet nyligen kom överens om endast kan betraktas som en förbättring om alla medlemsstater utan undantag följer det nya avtalet fullt ut. Om inte heller det nya avtalet respekteras kommer både eurons trovärdighet och den allmänna bilden av den att skadas permanent.

Alla dessa fördelar är resultatet av en strategi för införandet som ur teknisk synpunkt har varit mycket framgångsrik, både 1999 när de gamla valutorna omvandlades till euro och 2002 under det fysiska införandet. Den logistiska bedriften innebär att samtidigt införa sedlar och mynt i tolv länder kan inte överskattas. Operationen var framgångsrik, trots några smärre tekniska problem – så framgångsrik att man tenderar att inte tänka så mycket på förutsättningarna bakom. Förutom Europeiska centralbanken, Europeiska kommissionen och medlemsstaternas regeringar har små och stora intressenter som små och medelstora företag, konsumentorganisationer, fackföreningar, arbetsgivarorganisationer osv. bidragit till denna framgång. Europaparlamentet spelade en avgörande roll för stödet till kommissionens ansträngningar genom att godkänna en betydande budget för kampanjen och även genom att vara en kritisk samtalspartner i diskussionerna med kommissionen och ECB. Mer än 200 miljoner euro av kommissionens medel anslogs från 1996 till mitten av 2002, huvudsakligen från budgetposterna för Princeprogrammet. Medlemsstaterna lade ner mycket mer och ECB lade ner 80 miljoner euro.

III. Eurons problem

Efter att ha sagt allt detta anser föredraganden icke desto mindre att det finns utrymme för förbättringar vad kommunikationsstrategin för euron beträffar. Efter en påtagligt lång period på sju år med euron och EMU kan det vara dags att få lite perspektiv och analysera vårt valutasystem objektivt. Detta är desto angelägnare eftersom europrojektet är långt ifrån avslutat: marknadsföringen av eurons fördelar fortgår varje dag. Att bevara och förbättra euroområdet trovärdighet och stabilitet är en uppgift utan slut som kräver ständig omsorg och uppmärksamhet. Den eventuella framtida utvidgningen av euroområdet till nya länder förtjänar grundliga överväganden av hur beslutsfattare bör gå till väga för att undvika tidigare misstag och vad de kan göra för att förbättra tidigare informationskampanjer.

Det är verkligen nedslående att konstatera att en del av den europeiska allmänheten, trots de objektiva fördelar med euron som beskrivits ovan och trots den i stort sett friktionsfria övergången, ändå har en negativ uppfattning om euron. Och denna tendens tycks vara på uppåtgående. Hur förbluffande det än må vara måste beslutsfattare, särskilt kommissionen och medlemsstaternas finansministerier, göra en inventering av dessa uppfattningar och vidta åtgärder för att korrigera dem. Nyligen genomförda Eurobarometerundersökningar visar att stödet för valutan i euroområdet var 68 procent just före övergången, 75 procent just efter och 66 procent första halvåret 2004.

Dessa undersökningar förstärks av de som nyligen genomförts i de nya medlemsstaterna, vilka även visar på en tilltagande negativ inställning till att införa euron: endast 44 procent av befolkningen i de nya medlemsstaterna anser att införandet av euron kommer att ha positiva följder för deras land, och 47 procent är missnöjda över att euron kommer att ersätta deras nationella valuta. Det behöver knappast sägas att den allmänna opinionen i de tre länder i EU-15 som inte gått över till euron, Förenade kungariket, Sverige och Danmark, fortsätter att på det hela taget motsätta sig valutaunionen, något som framgick med brutal tydlighet av de negativa resultaten i folkomröstningarna i Sverige och Danmark.

En av de viktigaste av en lång rad orsaker som inte behandlas i detta betänkande (euroskepsis, nationalism, fasthållande vid nationella traditioner och så vidare) till att den allmänna uppfattningen har varit så negativ i de medlemsstater som införde euron är känslan av att

priserna steg dramatiskt efter övergången. Den sammanlagda effekten på inflationen av eurons införande beräknas nu ha varit endast 0,2 procent under 2002. Men denna mycket låga ökning döljer en verklighet som var smärtsamt tydlig för mannen på gatan under 2002 och 2003. Siffran är ett medelvärde och skyler därigenom över de väldiga prishöjningarna på dagligvaror som kaffe, grönsaker, bröd, tidningar, hårklippning, kommunala skatter och avgifter inklusive parkeringsavgifter och så vidare. Även om inflationen i januari 2002 delvis berodde på dåliga skördar och andra ekonomiska faktorer, vill föredraganden ändå göra gällande att dessa intryck i stor utsträckning förvärrades av vissa misstag som begicks under övergången. Genomsnittskonsumerten fick exempelvis inte tillräckligt med information om sannolikheten för att priserna på dagligvaror och tjänster skulle skjuta i höjden. Därför blev medborgarna tagna med överraskning. Dessa intryck dröjer sig kvar under lång tid. Små och medelstora företag blev inte heller tillräckligt informerade och fick för lite kontanter för att kunna hantera alla de transaktioner som ägde rum under de första månaderna. Överenskommelser mellan centralregeringar och sammanslutningar av små och medelstora företag och, än mer upprörande, lokala förvaltningar för att undvika skrupelfria prisökningar tycks inte ha fungerat eller fungerade endast till en viss del. Slutligen står det nu klart att det var ett misstag att avbryta informationskampanjerna om euron så kort tid efter det fysiska införandet. Det skulle ha behövts mer tid för att konsolidera bilden av euron i allmänhetens ögon och snabbt rätta till det felaktiga intryck som en del prisökningar gav upphov till. Dessa hade kanske inte någon större betydelse för ekonomin i dess helhet, men de vägde tungt i genomsnittskonsumertens budget. Därför föreslår föredraganden att ECB varje år skall lägga fram en kvantitativ analys av de fördelar som euron har gett vanliga medborgare. En extra fördel med detta är att det tvingar EU:s beslutsfattare att inte bara ta hänsyn till makroekonomiska aspekter av hur valutan utvecklas utan även till dess effekter för vanliga medborgare.

Flera andra fördelar med euron, till exempel den ökade jämförbarheten mellan priser och dess inverkan på konkurrensen, kommer bara att bli verklighet om och när regeringar vidtar de nödvändiga åtgärderna för att fullborda den inre marknaden, förhoppningsvis inom ramen för Lissabonstrategin.

IV. Förslag till förbättringar

Med detta i åtanke är syftet med detta betänkande att föreslå en möjlig väg framåt. Det gör inte anspråk på att lägga fram ett detaljerat utgiftsprogram för informationskampanjer eller andra detaljer utan strävar snarare efter att presentera tydliga politiska budskap och alternativ för den europeiska allmänheten och därigenom bereda väg för kommissionen och medlemsstaterna att skrida till energiskt försvar av valutan.

Den gemensamma valutan förblir en prioritet för EU:s kommunikationsstrategi och bör så förbli på obestämd tid. Fördelarna med euron och EMU måste oavbrutet populariseras och förklaras för allmänheten: beslutsfattare kan inte sänka garderna. Om europrojektet tas för givet kan vilken extern påfrestning eller politisk kris som helst utlösa en attack på valutaunionen. Euron får inte bli syndabocken för andras misslyckanden. Detta är särskilt relevant med tanke på de olika folkomröstningar som för närvarande hålls i EU för att ratificera konstitutionsfördraget.

Föredraganden välkomnar därför kommissionens senaste rapport om sin kommunikationsstrategi för euron men anser att den, med tanke på de problem som nämns ovan, är överdrivet optimistisk. Kommissionen måste klargöra vilka de viktigaste målen för dess kommunikation är och i detalj redogöra för vilka åtgärder som är nödvändiga för att uppnå dem. Den bör använda sig av modernare ”marknadsföringstekniker” och försöka sälja euron och dess fördelar som ett ”helhetspaket”. För att detta skall kunna ske måste Europaparlamentet fortsätta att stödja Princeprogrammet och godkänna en ökning av de medel som finns tillgängliga för det.

De medlemsstater som inte infört euron nämns särskilt. Det behövs konkreta handlingsplaner för att hjälpa regeringarna i de medlemsstaterna att vinna över en skeptisk allmän opinion. Det finns gott om bevis och forskning som visar att medborgarna i dessa länder kommer att ändra uppfattning om objektiva fakta presenteras för dem. Det har emellertid inte funnits tillräckligt med politisk vilja från de politiska myndigheternas sida, särskilt i Förenade kungariket, Sverige och Danmark, att verkligen marknadsföra euron på ett trovärdigt sätt. Samma sak händer i de nya medlemsstater som anslöt sig till EU 2004. Politiskt har utvidgningen en oerhörd betydelse, men den är inte lika viktig i rent makroekonomiska termer. Det är kanske anledningen till att myndigheterna i de medlemsstaterna fortfarande inte har ägnat frågan om en sammanhängande kommunikationsstrategi för euron tillräcklig uppmärksamhet. Ingen av de tio nya medlemsstaterna ingår ännu i euroområdet, men de har inte någon möjlighet att välja att inte vara med och kommer att vara tvungna att införa valutan förr eller senare. Medvetandet om de nya medlemsstaternas förpliktelse att införa euron är oroande lågt, eftersom 57 procent av befolkningen tror att deras land kan välja om det vill införa euron eller inte. Desto större anledning för kommissionen att koncentrera sina ansträngningar på att hjälpa dessa länder på deras väg mot ett införande av euron och särskilt på att dämpa den rädsla för prisökningar som en betydande del av den allmänna opinionen i de nya medlemsstaterna hyser. Det är även viktigt att notera att fler finansiella transaktioner sker med hjälp av kontanter än med hjälp av elektroniska betalningsmedel i de nya medlemsstaterna. Ett alternativ för att bidra till övergången är att inrätta nationella forum om euron, under överinsyn av finansministern. Dessutom föreslås i betänkandet ett system varigenom en ”mentor” från ett av länderna i euroområdet står fadder för varje ny medlemsstat. Slutligen anser föredraganden att en kort period då de nationella valutorna och euron är i omlopp samtidigt är det bästa alternativet för en framgångsrik övergång i de nya länderna.

I detta betänkande efterlyses även en serie konkreta åtgärder för att främja ett accepterande av euron:

- En undersökning av de felgrepp och exempel på överdriven avrundning uppåt som förekom under övergången 2002.
- Kommissionen bör genomföra särskilda opinionsundersökningar med små och medelstora företag i hela gemenskapen för att bedöma i vilken utsträckning de har accepterat valutan.
- Uttagsautomater bör lämna ut fler 20-eurosedlar i stället för 50-eurosedlar för att minska den mängd kontanter butiks innehavare har i sina kassaapparater och därigenom minska risken för rån.
- Kommissionen bör genomföra en studie av överskottet av 500-eurosedlar i omlopp, vilket skulle kunna öka risken för penningtvätt och brottslighet.

- Kommissionen bör lägga fram förslag till heltäckande lagstiftning för att skapa ett gemensamt europeiskt betalningsområde i syfte att minska de höga kostnaderna för gränsöverskridande detaljistbetalningar.
- Europol och medlemsstaternas polisstyrkor bör varnas för riskerna för förfalskning av den nya generationen sedlar.

ÄRENDETS GÅNG

Titel	En informations- och kommunikationsstrategi för euron och Ekonomiska och monetära unionen			
Förfarandenummer	2005/2078(INI)			
Grund i arbetsordningen	art. 45			
Ansvarigt utskott Tillstånd: tillkännagivande i kammaren	ECON 9.6.2005			
Rådgivande utskott Tillkännagivande i kammaren	CULT 9.6.2005			
Inget yttrande avges Beslut	CULT 24.5.2005			
Förstärkt samarbete Tillkännagivande i kammaren				
Resolutionsförslag som återges i betänkandet				
Föredragande Utnämning	Jules Maaten 21.9.2004			
Tidigare föredragande				
Behandling i utskott	14.3.2005	18.4.2005	23.5.2005	15.6.2005
Antagande	15.6.2005			
Slutomröstning: resultat	för: 35 emot: 2 nedlagda röster: 0			
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Pervenche Berès, Sharon Margaret Bowles, Udo Bullmann, Ieke van den Burg, David Casa, Paolo Cirino Pomicino, Jan Christian Ehler, Elisa Ferreira, Jean-Paul Gauzès, Robert Goebbels, Gunnar Hökmark, Benoît Hamon, Karsten Friedrich Hoppenstedt, Sophia in 't Veld, Othmar Karas, Piia-Noora Kauppi, Wolf Klinz, Guntars Krasts, Enrico Letta, Gay Mitchell, Cristobal Montoro Romero, Alexander Radwan, Bernhard Rapkay, Eoin Ryan, Antolín Sánchez Presedo, Margarita Starkevičiūtė, Ivo Strejček, John Whittaker			
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Pilar del Castillo Vera, Jorgo Chatzimarkakis, Mia De Vits, Satu Hassi, Ján Hudacký, Syed Saleh Kamall, Jules Maaten, Tobias Pflüger			
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 178.2)	Antonio Masip Hidalgo			
Ingivande – A[6]-nummer	20.6.2005		A6-0197/2005	